

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Het Leven Vande H. Maghet Geertrvyt Abdisse Tot Eisleben

Gertrudis <de Helfta>

T'Hantvverpen, [1607]

Vanden feestdagh des Bootschaps Marie, vande lijtsaemheyt in
beswaernis, ende van een lichamelijck visionen, voorts Godtvruchtige
oeffeninghen tot de glorieuse Maeght. Dat XII. Capittel.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43080

bonen andere beplighen / dat sy altemael in
 myn toegeſtinghe wonderlijck verheught
 worden. Doen datse hem / dat hy door de glorie
 van ſijn doot hem soude gheweerdighen elck
 een bande vergaderinge inde ure van ſijn doot
 ghetrouwelijc by te ſtaen. Waer op de eertweer-
 dighe Vader antwoorde: ſoo wie hem vincer-
 ſticht my te vermanen die weerdicheyt / waer
 door de herre hem ghewerdscht heeft my te
 bereeren ende ſaligh te maken met ſulcken
 glorieus eynde / dien wil ick inde ure van ſijn
 doot ſoo ghetrouwelijck byſtaen: dat ick my
 ſekerlycks voor hem ſal teghen ſtellen / daer ick
 ſal ſien dat de liſten der vyanden ſchadelijcker
 tegen hem ſullen opziſen: op dat hy door mijn
 teghenwoordicheyt ghewapent zijnde de ſtric-
 ken des vyandts byp mochte ontgaen / ende
 climmen tot de bliſſchapp des hemels / om eeu-
 wigh ſaligh te zijn.

Hoe dat
 men de
 behoedin-
 ghe vā S.
 benedi-
 ctus ver-
 krijghen
 sal.

Vanden feestdagh des Bootschaps Marie, vande
 lijtsaemheyt in beſwaernis, ende van een lie-
 hamelijck viſigen, voorts Godtvruchtige oef-
 feninghen tot de glorieuſe Maeght.

DAT XII. CAPITTEL.

Op den auont van Chriſtus Bootschap als
 men ten Capittelle luyde / ende dese haer
 vaneerſtighde om haer met Godt te boeghen/
 heeftse verſtaen inden Gheest dat de Heere Je-
 ſus met ſun maeghdellijcke Moeder ſat int
 Capittel huys / op de plaetſe vande Ouerſte /
 ende dat sy ſoo rſamen met een groote ſtillic-
 heyt verwachten de toecomſte van die vane
 Couvent / ende datse met een wonderlijcke
 tel.

De Heere
 Ieſus en
 Maria die
 preſideren
 int Capit-
 tel.

ff s ver

herheughende soeticheyt ontfinghen / die bin-
 nen quamen. Ende als men inden Calendier
 las: Annunciatio dominica. De Heere Jesus
 hem bekeerende r'synder Moeder waerts /
 heeftse met een vriendelijck hoofdbuyginghe
 ghegroet / ende dit doende heeft sy in haer ver-
 meut die outweerdeelgcke soeticheyt / diese wel
 eerst gheboelt hadde / als de onbegrijpelijcke
 Godtheyt van haer het vleesch sennemende /
 in haer maeghdelijck Lichaem gheweerdicht
 heeft / hem met de menschelijcke nature te ver-
 eenighen. Als nu het Convent hem begheuen
 hadde / tot het ghebedt lesende den Psalm Mi-
 serere mei Deus: so heeft de Heere alle die woord-
 den gheoffert inde handen vande Maeghde-
 lijcke Moeder / inde ghedaente van gesteenten
 van verscheyden verue / ende de Maeghdelijcke
 Moeder scheen te hebben verscheyden ruy-
 kens oft rieckerkens die r'samē in hare schoot
 laghen / ende dese vercierde sy met de gesteen-
 ten / dat is: met de ghebeden der vergaderinghe
 die haer van haren Sone tot sulcken eynde
 ghegeuen waren. Ende sy heeft gheleert dat
 dooz die ruykens oft rieckerkens te kennen
 werden ghegeuen de beswaringhen vande ver-
 gaderinge die hem daeghs te bozen ouer ghe-
 romen waren / dooz een onghewachte doozsake
 ende dat sonder hun schult. Alse verwonderde
 ende vraeghde waerom dat die bestwaernis
 herroont werdt inde ghedaente van ruykens.
 De Heere die antwoorde: Ghelijck de teere
 sonckbrouwen meer ghenoechten hebben ouer
 haerlieden te draghen vermakelijcke riecker-
 kens als ander cleynicheyt / om datse in dien
 reuck haerlieden ghenoechte hebben: soo hebbe
 ick oock mijn genoechte in hun herte / die hun
 swa

swerichede met ootmoedicheyt/lijtsaemheyt/ Elck een
 ende danckbaerheyt bevelē aen myn Vader, moet sijn
 lijche goedertierenheyt/die aen die my bemin- svvariche
 nen/alle boozspoet ende tegenspoet bestiere tot den Godt
 goet. Maer soose dochte waerom dat de Heere bevelen.
 haer op dien tijt met sulcken lichamelijck vi-
 sioen onderwees: soo heeft de Heere haer booz-
 ghehoutwen het gene men op den selfsten feest-
 dagh singht vande poorte die gesloten was/die
 wel eertijts Ezechiel inden Gheest gesien had-
 de/ende hy heeft tot haer gheseyt: Ghelijck wel
 eertijts de maniere en orden van mijn mensch-
 wordinghe / Passie / ende verrijssnisse / dooz
 verholē ghedaente der dinghen ende gelijcke-
 nissen is booz beteekent gheweest: soo nu oock
 de Gheestelijcke ende onsielijcke dinghen en
 connen in s' menschen verstandt niet gedrukt
 worden/dan dooz ghelijckenisse der dinghen die
 bekent sijn. Ende daerom en macht van nie-
 mandt versmaept worden al dat dooz inbeel-
 dinghe der lichamelijcker dinghen te kennen
 ghegeuen wordt/maer een yegelijck moet sijn
 beste doen/dat hy dooz ghelijckenisse der licha-
 melijcker dinghen magh verdienen te smaken
 het soet verstandt van gheestelijcke genoechte.
 Maer als men onder de Mettenen sanck / Aue
 Maria, heeftse ghesien als dzy beeckskens die
 sprakē vande Vader dē Soon/en den H. Geest/
 ende ginghen met een soet gedruys tot het her-
 te vande Maeghdelijcke Moeder / ende van De xcel-
 haer herte wederom liepen met een crachtigh lencie vā-
 ghewelt tot hunnen oorspronck. Ende dat aen de H.
 de salighe Maeght dooz dien wibloet ghegont Maeght.
 was de machtighste te sijn naest Godt den
 Vader/de wijsste naest den Soon/de goedertie-
 renste naest den H. Geest. Sy heeft ooc geleert
 dat

Geestelije
 ke dingē
 yvorden
 door de
 lichame-
 lijcke be-
 kent ghe-
 maeckt.

de vrucht
vande En-
ghelische
groete.

dat soo dickwils als die groetenisse/ te weten :
Aue Maria met deuotte ghelesen wordt bande
gheloouighe op aertrijck/ dat alsdan de doof-
beeckskens met grooter ghedruys als ouerloo-
pende vloepē rontomme de salighste Maeght.
Ende ten anderen kant / soo bloeyense weder-
om in haer heylighste herte/ ende soo loopense
wederom van daer dooz een wonderlijcke ge-
noechlijckheyt tot hunnen oorspronck : maer
van dien ouerbloeyt soo wordender sommighe
aderkens des blyschaps/ verheugēs/ ende des
etwlich salicheyts verspreyt/ tot alle die persoo-
nen der heylighen ende Enghele / ende oock
tot alle die op aertrijck verhaen de selue groe-
tenisse: dooz de welcke in elck vā hun vernient
wordt alle het goet/ datse opt dooz de vruchtsa-
lighe menschwordinghe des Soons Godts
herreghen hebben. Soo wanneer oock yet
verhaelt werdt bande supuerheydt bande sa-
lighste Maeght/ als te weten : Hæc est qua
nesciuit et oram, dat is/ dese is die gheen bruy-
lofts bedde gheweten en heeft/ oft Domus pu-
dici pectoris, dat is/ het hups vant supuer ghe-
moet oft Clausa parentis viscera, dat is/ het be-
stoten inghewant bande moeder/ etc. Alle de
heylighen Godts die bewesen als dan cere aen
de keiserlycke Maeght/ende hunlieden vrou-
we/ deuotelijck bedanckende Godt den Heere
booz alle de weldadē / die aen de salighste moe-
der opt ghegeuen zijn tot salicheyt van alle de
ghemeynte. Den heylighen aerfch-Enghel
S. Gabrieli Gabriel is oock ghesien geweest als blinken-
de met een nieu schynsel vant Goddelijc licht/
seo dickwils alsinen vercondichde de Boot-
schap die dooz hem gheschiet is. Ende als ghe-
noemt werdt S. Joseph (die met de Maeghtde-
lycke

lijcke Moeder ondertrout was) ſoo buygden
 hen alle de Heplighen ſeer eertweerdlijck r ſijn-
 der eeren/ende met hun lieffelijck oogewozpen
 ſoo boden ſy hem vriendelijck veel ghelucks/
 als hen leden verheughende met ſijn weerdic-
 heyt. Sy heeft odck gheſien in de Maſſe / waer
 onder ſy ter tafelen Godts ſoude gaen / de glo-
 rieuſe Moeder Godts wonderlijc vertiert met
 de fraeyicheyt der deughden/aen wiens boeten
 ſy haer te nederſlaende / bat datſe ſoude ghe-
 weerdighen haer te bereyden om te ontfangen
 het weerdigh Sacrament van het Lichaem
 ende Bloet van haren Zone. Ouerſulcks heeft
 de Heplighe Maeght op haer borſt gheſtelt ee-
 nen blinckenden karkant die als ſenen hoozne
 hadde/ ende op elckē hozen een al te coſtelijckē
 gheſteente: waer dooz te kennen gegeven wer-
 den de booznaemſte deughden / waer dooz de
 ſaligſte Moeder ende Maeght den Heere be-
 haeght hadde. Dooz d'eerſte gheſteente werdt
 te kennen gegeven die aenlochende puerheyt.
 Dooz het tweede / de bzuichtbare ootmoedic-
 heyt. Dooz het derde / de vierighe begheerte.
 Dooz het vierde / de verlichte kenniſſe. Dooz
 vijfde de onwtbluffelijcke liefde. Dooz het ſeſte
 de ouerdragende genoechte inden Heere. Dooz
 het ſeuenſte/de bzeedsame ghetuſticheyt. Ende
 ſoo de ſiele ſtont met deſen karkant booz d'oo-
 ghen Godts/heeft de Heere in haer ſulcken ge-
 noechte genomen/ende is ſoo ghelockt gewoz-
 den/ dat hy hem (als een die met liefdē bevan-
 ghen is met alle de cracht van ſijn Godthepdt
 tot haer buygende) haer gheheel wonderlijck
 tot hem inghetrocken heeft. Ende haer als de
 licatelijck in ſijnen ſchoot ſtellende / heeft hy
 haer minnelijck gheſeſteert. Maer alsmen

Mē vore
 bereydt
 tot het H.
 Sacramēt
 door de
 H. Moe-
 der Gods

ten Magnificat sauck de Antiph. Arte mirabili, &c. soo scheen den D. Gheest als eenen den soersten supden wint te waepen / wt het herte banden Heere die doozijnen aldersoetste wint saechtelijck waepende / contomme de seuen ghesteenten des karkants / die de siele doegh scheen te singhen als dooz een musijck-instrument / de Antiph. tot lof vande heyligheste Dypuldicheyt. Hier na als in int Euangelie las / Ecce ancilla Domini, soo groete sy de Moeder Godts met een deuote meyninghe des herten / haer vermanende van die onwtsprekelijcke blijfchap diese gheboelde alse in dat woordt haer seluen heel ende al dat in haer soude gheschieden met volle betrouwen ouergaf inden wille Godts. Waer op de salichste Maeght met het alderlieffelijckste ghelaet antwoorde: soo wie my deuotelijck vermaent van die blijfchap / aen dien sal ick waerachtelijc betoonen t'gene men inden Lepsen banden teghenwoordighen Feestdagh begheert / te weten: Monstra te esse matrem, &c. dat is: toont dat ghy Moeder zijt: ghereckelijck my vertoonde dat ick ben de Moeder des Conincks der glorien / ende oock banden mensche die bidt. Des Conincks; dooz de maght waer dooz ick dien mensche wil onderstandt doe. Ende des menschens oock die bidt / dooz den inbloedt des ingewants des berinherticheyds t'zijnder salichheyt. Maer als men ter vesperen sauck / Hact dies, &c. Hodie Deus homo factus. Ende als het Convent tot eerbiedinge vande weerdichste menschwoordinghe des Heeren ter aerden neder viel / de Sone banden opperste Coninc als beroert wordende dooz dat woordt / waer dooz hem werdt vernieut de gedachtenisse van de

de liefde/ dooz wiens dwant hy dooz ons was
mensche gheworden/ stondt rasschelijc op van
sijnen Conincklijcken rhyoon / ende eertweerd
delijck staende inde teghenwoordicheydt van
Godt de Vader/ seyde tot hem: Myn broeders
zijn tot my ghecoimen. O met wat een beel
lieffelijcker beweghinghe ist te ghelouuen dat
beweeght is gheworden Godt den Vader dooz
dat woort van sijnen teer beminden Sone/
inden welcken hy heeft sijn welbehaghen ont
ontalliche meer goets te geuen aen de mebroe
ders van sijnen eenigen geboze Sone/ als den
Coninck Pharao die aen Joseph gheluck bies
dende/ ouermits de ouercomste van sijn broe: *Genes. 46*
ders hun gegenen heeft soo ouerbloedige wel
daden ghelijck beschreuen wordt / *Genes. 47.*
Maer soose bekozich was om te weten wat
gebedt de H. Maeght op dien haren Feestdagh
alder aenghenaemste soude zijn / soo iste oock
dooz haer gheleert geworden : dat soo wie de
Octaue gheduerende daghelijcks leesde 45.
Aue Maria, met deuotie inde ghedachtenisse der
daghen dat de Heere ghelwaassen is in haer
lichaem/ dat die aen haer sulckē aengenamen
dienst soude doen/ al oft hy by haer hadde ghe
weest van dien tijt af datse ontfangen hadde/
ende daghelijcks tot den tijdt des barens toe/
alle dienstbaerheyt haer bewesen hadde. Ende
soo nop als sy op dien tijt hem soude ghetwey
gert hebben vooz dien dienst/ sulcks als hy be
geert soude hebben: soo noode soudese nu oock
willen wepgheren sijn begheerten. Ende sy
heeft verstaen datmen den Aue Maria dus sou: *Hoe dat*
de lesen datmen (te weten) tot dat woort Aue *men den*
Maria, begheeren soude dat alle die bestwaert *Aue Ma*
waren souden moghen verlost worden/ dooz *ria met*
gratia

gratia plena, dat alle die gheen smakelijckheyt der gratien en hadden / souden smaect crigen. Dooz den Dominus tecum, aē alle de sondaers bergiffenisse. Dooz benedicta tu in mulieribus dat alle die begostē hinnen goedē mille mochten volbrengghen. Dooz benedictus fructus veneris tui, aen alle de wtuercozen volmaectheyt. Dooz Iesus splendor paternæ gloriæ, waerachtighe kennisse. Dooz & figura substantiæ eius, de Goddelijcke liefde / ende soo moeten by elke Ave Maria by ghevoeght worden int eynde die woorden / te weten: Iesus splendor paternæ gloriæ, & figura substantiæ eius. Dat is: Iesus het schijnfel vande Vaderlijcke glorie / ende de ghebaente van sijn wesen.

Hoe datmen hem met vruchtē somtijts onthout van ten H. Sacramente te gaen, ende vande verdienstelijcke voedinghe des lichaems.

DAT XIII. CAPITTEL.

Op den Sondagh / wtens misse begint Circumcunderunt, alse noch seer swack was / en seer begheerde dat Goddelijck Sacramente te ontfangghen / ende oīersulcs haer beste gedaen hadde om daer toe haer te bereyden: nochtans heeftse dooz raet van haer geestelijcke Moeder dooz bescheydenheyt te vreden gheweest / haer te onthouden vande Communie. Ende alse sulcs den Heere tot eenen eewighen lof offrede / soo docht het haer datse vooz den Heere stondt / ende de Heere hem vhaerwaerts seer minnelijck buyghende / heeft haer ghenōmen inden schoot van sijn Vaderlijcke goedertietēheyt. Ende als een moeder die soetelijck met haer